

GEWONE ZITTING 2016-2017

27 SEPTEMBER 2016

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
PARLEMENT**

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van het Brussels gemeentelijk
kieswetboek om de pariteit tussen mannen en
vrouwen op de kandidatenlijsten voor de in
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
georganiseerde gemeenteraadsverkiezingen
te bevorderen**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Binnenlandse Zaken

door de heer Serge de PATOUL (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: de heren Philippe Close, Marc-Jean Ghysseles, Amet Gjanaj, Zahoor Ellahi Manzoor, Alain Courtois, mevr. Dominique Dufourny, de heer Serge de Patoul, mevr. Joëlle Milquet, de heren René Coppens, Fouad Ahidar.

Plaatsvervangers: de heren Eric Bott, Ahmed El Khannouss.

Ander lid: de heer Emmanuel De Bock.

Zie:

Stuk van het Parlement:

A-333/1 – 2015/2016: Voorstel van ordonnantie.

SESSION ORDINAIRE 2016-2017

27 SEPTEMBRE 2016

**PARLEMENT DE LA RÉGION DE
BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant le Code électoral communal
bruxellois et renforçant la parité hommes-
femmes sur les listes de candidatures aux
élections communales organisées dans la
Région de Bruxelles-Capitale**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Affaires intérieures

par M. Serge de PATOUL (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : MM. Philippe Close, Marc-Jean Ghysseles, Amet Gjanaj, Zahoor Ellahi Manzoor, Alain Courtois, Mme Dominique Dufourny, M. Serge de Patoul, Mme Joëlle Milquet, MM. René Coppens, Fouad Ahidar.

Membres suppléants : MM. Eric Bott, Ahmed El Khannouss.

Autre membre : M. Emmanuel De Bock.

Voir :

Document du Parlement :

A-333/1 – 2015/2016 : Proposition d'ordonnance.

I. Inleidende uiteenzetting van de heer René Coppens, mede-indiener van het voorstel van ordonnantie

De spreker herinnert dat reeds op 28 januari 2005 een ordonnantie werd aangenomen om de gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen bij de gemeenteraadsverkiezingen in het Gewest te verzekeren. Deze ordonnantie werd toegepast bij de verkiezingen van 8 oktober 2006. Dit moest leiden tot een verbetering van de pariteit tussen mannen en vrouwen bij de samenstelling van de gemeenteraden door de invoering van het ritssysteem.

De afwisseling van vrouwen en mannen, zoals bepaald in de ordonnantie van 15 maart 2012, houdt echter geen rekening met het symbolische belang van de laatste plaats. De laatste plaats op een kieslijst wordt historisch beschouwd als een « strijdplaats », die meestal toegewezen wordt aan een prominent persoon die de lijst « duwt », in een tandem met de persoon die de eerste plaats op de lijst bekleedt. Gelet op het oneven aantal plaatsen op een kieslijst, zou de ordonnantie van 15 maart 2012 tot gevolg hebben dat de kandidaten die trekken en duwen van hetzelfde geslacht zijn. Deze ordonnantie strekt ertoe de pariteit tussen de eerste en de laatste plaats te bevorderen met behoud van het ritssysteem dat de ordonnantie van 15 maart 2012 heeft willen invoeren. Voor de laatste kandidaat op de lijst, en enkel voor deze kandidaat, is de keuze van het geslacht dus vrij.

II. Algemene bespreking

De heer Fouad Ahidar stelt dat zijn fractie het voorstel heeft medeondertekend om een duwtje in de rug te geven van elke zaak die kan bijdragen tot gelijke kansen. Hier draagt men ertoe bij dat evenveel vrouwen als mannen op de beste plaatsen op de kandidatenlijst worden geplaatst.

Mevrouw Dominique Dufourny stelt dat haar fractie reeds de ordonnantie van 15 maart 2012 gesteund heeft tot invoering van het ritssysteem. Met dit voorstel heeft men nu de vrije keuze om het geslacht van de strijdplaats van de lijstduwer te bepalen.

De spreekster herinnert dat er in België slechts 8 % vrouwelijke burgemeesters en 20 % schepenen zijn. Sommige gemeenten begrepen dan ook dat men de man-vrouwgelijkheid diende te bevorderen. In haar eigen gemeente Elsene bestaat de gemeenteraad uit 25 vrouwen en 18 mannen. Haar partij vaardigt er 11 vrouwen en 4 mannen af, en het college bestaat uit 7 vrouwen en 3 mannen.

Dit voorstel biedt nu de mogelijkheid om de lijstduwersplaats aan een vrouw toe te kennen wanneer de lijsttrekker een man is, of omgekeerd.

I. Exposé introductif de M. René Coppens, coauteur de la proposition d'ordonnance

L'orateur rappelle qu'une ordonnance a déjà été adoptée le 28 janvier 2005 afin d'assurer une présence égale des hommes et des femmes aux élections communales de la Région. Cette ordonnance a été appliquée lors des élections du 8 octobre 2006. Cela devait permettre une progression de la parité hommes-femmes dans la composition des conseils communaux en intégrant le système d'alternance.

Toutefois, l'alternance hommes-femmes telle que la prévoit l'ordonnance du 15 mars 2012 ne tient pas compte de l'importance symbolique de la dernière place. En effet, la dernière place sur une liste électorale est historiquement considérée comme la « place de combat », réservée le plus souvent à une personnalité qui « pousse » la liste, en « miroir » de la personnalité qui occupe la place de tête de liste. Etant donné le nombre impair de places sur une liste électorale, l'ordonnance du 15 mars 2012 imposerait que les candidats qui tirent et poussent la liste soient d'office du même sexe. L'objectif de la présente ordonnance vise à renforcer la parité entre la première et la dernière place tout en préservant l'alternance telle que voulue par l'ordonnance du 15 mars 2012. Ainsi, pour le dernier candidat de la liste, et uniquement pour celui-ci, le choix du sexe est libre.

II. Discussion générale

M. Fouad Ahidar déclare que son groupe a cosigné la proposition afin de soutenir toute démarche susceptible de promouvoir l'égalité des chances. On contribue ainsi à ce qu'autant de femmes que d'hommes se voient attribuer les meilleures places sur les listes électorales.

Mme Dominique Dufourny affirme que son groupe a déjà soutenu l'ordonnance du 15 mars 2012 visant à instaurer le système d'alternance. Avec la présente proposition, on peut maintenant choisir librement le sexe du candidat qui occupe la « place de combat » et pousse la liste.

L'oratrice rappelle que la Belgique compte à peine 8 % de femmes bourgmestres et 20 % d'échevines. Certaines communes ont dès lors compris qu'il y avait lieu de favoriser l'égalité hommes-femmes. À Ixelles, sa propre commune, le conseil communal se compose de 25 femmes et 18 hommes. Son parti y compte 11 mandataires de sexe féminin et 4 de sexe masculin. Le collège compte quant à lui 7 femmes et 3 hommes.

La présente proposition offre dorénavant la possibilité d'attribuer la dernière place de la liste à une femme si le candidat qui tire la liste est un homme, et inversement.

De heer Serge de Patoul stelt dat dit voorstel van gezond verstand getuigt. Aangezien het totaal aantal kandidaten per lijst een oneven aantal is, is het evident dat één van de hoofdplaatsen op de lijst niet het ritssysteem als such moet kunnen volgen. Mocht het wel zo zijn, beïnvloedt men automatisch het geslacht van de lijstduwer via het geslacht van de lijsttrekker.

De spreker wenst ook het inzicht van de medeondertekenaars te huldigen om dit aspect van de wetgeving te wijzigen.

De heer Marc-Jean Ghysseels stelt dat dit voorstel van symbolisch belang is en dat zijn fractie het ondersteunt.

De heer Emmanuel De Bock stelt dat hier de symboliek aangetoond wordt. In ons kiessysteem heeft de lijstduwersplaats een zeker belang. Bij de goedkeuring van het ritssysteem werd niet onmiddellijk aan het nu voorliggend probleem gedacht. Hij acht het nuttig dat er een verschil is in het geslacht van de lijsttrekker en -duwer. Met inachtneming van de pariteit op de volledige lijst blijft evenwel de vrije keuze open.

In het algemeen wordt dan ook de gelijke kans tussen mannen en vrouwen om ook werkelijk verkozen te worden, vergroot.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikelen 1 tot 3

Deze artikelen lokken geen enkele commentaar uit.

Stemmingen

Artikelen 1 tot 3 worden aangenomen bij eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

IV. Stemming over het geheel van het voorstel van ordonnantie

Het geheel van het voorstel van ordonnantie wordt aangenomen bij eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

- Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De Rapporteur,

Serge de PATOUL

De Voorzitter,

Joëlle MILQUET

M. Serge de Patoul déclare que c'est une proposition de bon sens. Étant donné que le nombre total de candidats d'une liste est un nombre impair, il est évident qu'une des places de pointe sur la liste ne doit pas respecter le système d'alternance en tant que tel. Dans le cas contraire, le sexe du candidat qui tire la liste influence automatiquement le sexe du candidat qui la pousse.

L'orateur souhaite également saluer la perspicacité des cosignataires, qui corrigent cet aspect de la législation.

M. Marc-Jean Ghysseels dit que cette proposition a une importance symbolique et que son groupe la soutient.

M. Emmanuel De Bock affirme qu'on a ici une illustration de la symbolique. Dans notre système électoral, la place de combat a une certaine importance. On n'a pas pensé immédiatement au problème qui se pose aujourd'hui lorsqu'on a adopté le système d'alternance. Il considère qu'il est utile d'avoir une différence de sexe entre le candidat qui tire et celui qui pousse la liste. Le choix reste libre tout en préservant la parité sur l'ensemble de la liste.

De façon générale, on accroît dès lors l'égalité des chances qu'ont les hommes et les femmes de se faire réellement élire.

III. Discussion des articles et votes

Articles 1 à 3

Ces articles ne suscitent aucun commentaire.

Votes

Les articles 1 à 3 sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition d'ordonnance

L'ensemble de la proposition d'ordonnance est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

- Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.

Le Rapporteur,

Serge de PATOUL

La Présidente,

Joëlle MILQUET